260196 - Kredi kartını kullanımından dolayı nakit para kazanmanın hükmü

Soru

İslami bankalar dışından kredi kartını kampanyaları gereğince nakit para kazanma hükmü nedir? Örnek olarak bir müşteri kredi kartından 5000 TL harcama yaparsa 50 TL iade alır, veya yabancı parayla belirli bir limit harcarsa belirli bir oranda iade alır.

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Cevap: ,

Birincisi:

Kredi kartını kullanılması caiz olabilmesi için aşağıdaki koşullara riayet etmek gerekir:

1- Kartın düzenlemesi, yenilenmesi ve o kartla çekim işlemi karşılığında gerçek ücretten daha fazla alınması.

Nitekim bu kartlarla para çekmek kaynağından borçtur, borç üzerine fazla bir miktar şart koşmak ise faizdir.

2- Gecikme zammı şartı koşulmaması gerekir, nitekim şu an faizcilik bankalarında mevcuttur. Bu durumda müşteri zamanında ödemeye özen gösterse de bu tür kartları kullanmak caiz değildir. Daha detaylı bilgi için (97530).nolu soru cevabına bakınız.

İkincisi:

Eğer kart kullanımı – daha önce açıklanan şartlara göre- mübah ise "nakit geri alma" kampanyasından faydalanabilir. Çünkü bu konuda tercihli görüş borcu aldığından daha öz miktarla ödenmesinin caiz oluşudur. Bu görüş Şafii ve Hanbeli mezhebinin iki görüşten biridir. Çünkü bu borçluya has bir yarardır. Faize tamamen ters bir durumdur. Borç konusu ve yardımlaşma

sözleşmesidir, şefkatli olmanın ve yardımlaşmanın fazlası haram değildir.

Şeyh El Diban şöyle demiştir:“ Borcu daha az ödemekle şart koşmak konusu…. El muamelet el maliye 18/289-295

Şayet borçlu koşulsuz olarak borcunu, aldığı borçtan daha az öder ve borç veren buna razı olursa alimlerin arasında doğruluğu konusunda ihtilaf yoktur. Hatta bu ihsan, iyilik ve ecir aldığı bir yardımlaşma davranışıdır.

Aynı şekilde borçlu borcu ödemekten aciz olduğunu iddia edip geciktirmesi ve para sahibinden borcu düşürmesini istemesi insanların malını batıl bir yolla yemektir ve haramdır.

Ancak borçlu borç alırken borcu ödeme zamanında daha az ödeyeceğini şart koşarsa bu durum borç verenin rızası dahilinde ise alimler üç görüşe ayrılmışlardır:

Birinci görüş:

Miktar ve nitelik açısından aldığından daha az ödeyeceğini şart koşarsa şart geçersizdir. Ancak akit bozulur mu? Bu konuda iki görüş var:

Birincisi: bozulmaz buda Şafii mezhebinde en sahih görüşü olup Hanbeli mezhebin meşhur görüşüdür.

İkincisi: akit bozulur, bu da Şafii mezhebinin bir görüşü olup İbn Hazm’ın seçtiği görüştür.

İkinci görüş: borçta şart koşmak sahihtir bu da Şafii mezhebinin bir görüşü olup Hanbeli mezhebinde sahih görüşün diğer görüşüdür.

Sahih olduğuna dair gerekçeler:

Birinci gerekçe: Şartlarda asıl olan sıhhat ve caizliktir, delil olmadan bu konuda hiç bir şey haram değildir. Nitekim böyle bir şartın haram olduğuna dair bir delil yoktur.

İkinci gerekçe:

Borç borçluya yardım olarak yapılmıştır. Eksiklik şartı borcu o yardım konusundan çıkarmaz, ancak fazlalık şartı bunun aksidir.

Üçüncü gerekçe:

Bu durum faizin zıddıdır. Yasak olması mümkün değildir. Zira faiz insanların paraya olan ihtiyaçlarını istismar etmektir. Söz konusu faizde verilen paranın daha fazlasının verilmesini şart koşmaktır. Ancak bu konuda insanın ihtiyacını giderir ve belirli bir miktardan muaf tutulmasını kabul ediyor, bu şart muameleyi haram kılmaz bu konu şart koşulsa bile.

Üçüncü görüş:

Borç verilen malda faiz işleniyorsa daha az ödemesinde şart koşmak caiz değildir aksi takdirde şart geçerlidir. Bu görüşü Hanbeli alimlerin bazıları uygun görmüşlerdir.

Bu görüşün gerekçesi:

Söz konusu malda faiz icra ediliyorsa bu konuda aynısı ile değiştirilmesi vaciptir. Bu tür mallarda daha az ödenmesini şart koşarsa vacip olan eşitlik yerine getirilmemiş olur böylece muamele haram olur.

El Muğnide şöyle geçmektedir: “Şayet borcu aldığı miktardan daha az ödemesine şart koşarsa ve bu mal faiz işlenebilen maldan ise, şart geçersizdir. Çünkü eşitlik şartını ihlal etmiş olur”

Tartışma:

Eşitlik ve kabz şartları sadece alışverişte olduğu gibi bir şeyin bedelini ödeme konularında olduğu söylenir ancak bu olay borç işleminde geçerli değildir. Nitekim borç bağış akitlerindendir bu nedenle mallar faiz malları olsa bile kabz şartı koşulmamıştır nitekim eşitlik vacip değildir.

Allah en doğrusunu bilendir.

Tercihimiz:

Bu konuda caizlik hükmü doğru olan görüştür. Tamamen yasaklamak veya faizin işlemediği mallarda yasaklamanın hiçbir delili yoktur.

Allah en doğrusunu bilendir.

Bunun üzerine şayet kart meşru bir kart ise bu kampanyadan yararlanmakta her hangi bir sakınca yoktur. İster banka İslami olsun ister olmasın.

Eğer kart meşru değilse, bu kartla muamele yapmak kesinlikle caiz değildir.

Allah en doğrusunu bilendir.